

Udtalelse, men med Dygtigheden alene havde det jo ikke været nok, for at kunne udnytte sin Dygtighed har Regeringen maattet have en god Pengepung at ty til (*Fraenkel*: Det er hørt!), men det har Lovgivningsmagten og altsaa det ærede Medlem, der gav mig sin Tilslutning, været fuldstændig paa det rene med, fra Rigsdagens Side har man vist, at vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne. Man har ikke været i Tvivl om, at skal man vælge imellem at anvende en Mængde Penge, ja, endogsaa en stor Mængde Penge, paa at skaffe Befolkningen de nødvendige Levnedsmidler og dermed sikre Landet Ro og at skabe Roen ved Hjælp af Maskingevæber og Haandgranater, er det første absolut det bedste at vælge, og man har saa med koldt Hoved, men ubetinget med varme Hjerter vedtaget alle de store Udgiftslove, vi kender saa godt.

Nu kommer den højtærede Finansminister med sin Opgørelse for Aaret og siger til Rigsdagens Medlemmer: I har villet Maalet, og nu maa I en Gang til vise, at I ogsaa vil Midlerne, Pengemidlerne. Det kan sikkert være meget interessant at være Finansminister, men det er sjældent videre morsomt (*Birck*: Kunde De lide det?). Om jeg kunde lide det? ikke i saa høj Grad, som det ærede Medlem vist kunde, men maaske med større Udsigt: Kun en ringe Part af de Penge, en Finansminister skal skaffe frem, faar han selv Lov til at disponere over, Hovedmassen af dem tager hans Kolleger sig af, men naar Afregningstimen kommer, er det ham, der kommer til at lægge Ryg til. Om vor nuværende Finansminister ved vi imidlertid, at det er han Mand for, og ikke mindst i det foreliggende Tilfælde kan han gøre det, idet der egentlig ikke frembyder sig noget som helst Grundlag for Bebrejdelser overfor ham; han har skullet give de Penge ud, som Lovgivningsmagten har bevilget.

Men, siger man, han har ikke været tilstrækkelig klar over den økonomiske Situation, han har ikke paa dette Punkt kunnet vejlede Rigsdagen tilstrækkeligt. Jeg vil derved gerne spørge, om der mon i disse Aar har været nogen Forretningsmand, der har kunnet disponere med den sædvanlige Sikkerhed i sin Virksomhed. Jeg kender ingen. Hvis jeg tænker paa et lille Eksempel som en Virksomhed af den Art, jeg selv leder, en Virksomhed, der endda hviler paa et solidt, matematisk Grundlag, maa jeg tilstaa, at i disse Aar, og ikke mindst det sidste Aar, er alt gaaet ganske anderledes, end man havde ventet og budgetteret.

Og nu er Forholdet som nævnt det, at Staten er blevet en meget stor Forretning, der i sit kolossale Omfang har været underkastet ganske de samme Konjunkturer og Svingninger som alle andre Forretninger; og ikke nok med det, men hele det Apparat, hvormed denne store Forretning har virket, var fuldstændig nyt, maatte skabes paa har Bund og har ikke kunnet undgaa at blive kolossal stort, omstændeligt og selvfølgelig kostbart. Men det var efter alles Mening nødvendigt, at det blev saadan, og det har ført os igennem til det Maal, vi alle ønskede, saa jeg synes, at der ingen Grund er til Jammer. Man hører Folk lamentere over, at Staten ligger inde med store Varebeholdninger, der delvis kan komme til at paaføre Staten Tab; men hvad vilde de samme Mennesker have sagt, hvis Krigen ikke var hørt op, og Varebeholdningerne ikke havde været til Stede, hvis Staten ikke havde været forsynlig nok til at sikre sig saadanne Beholdninger, der kunde føre Landet roligt videre i det Spor, vi levede i; saa vilde de have lamenteret højere endnu. Det vilde sikkert være gaaet enhver Regering saaledes under de urolige Forhold, vi har levet i, at hvad de har forsømt, skulde de skældes ud for, og hvad de har gjort, skulde de ogsaa skældes ud for, men det maa Regeringer under saadanne Forhold kunne bære og tage sig forholdsvis let.

Saa siger man, at det er skrækkeligt, at Staten nu skal optage et saa stort Laan igen. Ja, saamænd, vi vilde naturligvis alle sammen hellere have set, at det ikke havde været nødvendigt at optage dette Laan, men er vi enige om, at de Udgifter i allerførste Række har bidraget til at skaane vort Land for store Ulykker, er i mine Øjne Pengene vel anvendte. Nogen Misère vilde først foreligge, hvis Landet ikke kunde bære Udgifterne, hvis de vilde virke lammende for vor Økonomi; men om noget saadant er der slet ikke Tale. Det er endogsaa særdeles let at anviser Vej til at bære disse Udgifter, uden at Ryggen behøver at krummes det allermindste derved. Hvis vi f. Eks. blot vilde være saa fornuftige snarest muligt at afskaffe eller i hvert Fald i tilstrækkelig Grad reducere vore Militæruddgifter, er al Jammer overflødig, og jeg haaber, at den nedsatte Afviklingskommission meget hurtigt vil komme til et Resultat i den Retning; men selv uden det er der jo ikke, som man siger, nogen Ko paa Isen. De vestindiske Penge ligger godt gemt, og de i Forbindelse med de Penge, Staten faar fra Krigsforsikringerne, danner en fuldstændig Modvægt mod Statslaanet; og endelig maa